

บันทึก

เรื่อง ปัญหาตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. ๒๕๑๔
(อำนาจของอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีในการกักเงินเพื่อส่งเข้า
มูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศ)

กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ อก.๐๓๐๑/๒๓๒๕ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๒๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทรัพยากรธรณีรายงานว่า ตามความตกลงดีบุกระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๖ ประเทศไทยในฐานะประเทศภาคีผู้ผลิตจะต้องส่งเงินเข้าสมทบกองทุนมูลภัณฑ์กันชนดีบุกระหว่างประเทศ จำนวน ๑๙,๑๔๕,๙๗๖.๗ ปอนด์สเตอร์ลิง รัฐบาลไม่มีงบประมาณที่จะจัดสรรเพื่อส่งเงินตามจำนวนดังกล่าวเข้าสมทบกองทุนมูลภัณฑ์กันชนฯ โดยตรงได้ทั้งหมด และผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองก็ไม่สามารถที่จะส่งเงินเข้าสมทบเกินอัตราหาบหลวงละ ๑๒๐ บาทได้ เพราะสถานการณ์ดีบุกในขณะนี้อยู่ในภาวะที่มีราคาตกต่ำ ดังนั้น รัฐบาลกับผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองได้ตกลงจะร่วมกันรับภาระด้วยวิธีการให้อธิบดีกรมทรัพยากรธรณียกจ่ายอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. ๒๕๑๔ กักเงินจำนวน ๑๙,๑๔๕,๙๗๖.๗ ปอนด์-สเตอร์ลิง จากธนาคารส่งเข้าสมทบกองทุนมูลภัณฑ์กันชนฯ ในการกักเงินดังกล่าวธนาคารผู้ให้กู้มีเงื่อนไขในการกู้ยืมว่า จะต้องส่งคืนเงินต้นที่กู้ยืมทั้งหมดภายใน ๕ ปี โดยเริ่มส่งคืนตั้งแต่วันที่ ๔ ไปจนถึงปีที่ ๕ โดยแบ่งส่งเงินต้นเป็นงวดๆ ละ ๓ เดือน รวม ๔ งวด สำหรับภาระของรัฐบาลกับผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองที่จะร่วมกันในเงินที่กู้ยืมดังกล่าวคือ ดอกเบี้ยเงินต้นที่กู้ยืมทั้งหมดที่จะต้องจ่ายให้แก่ธนาคารผู้ให้กู้ ตั้งแต่ปีที่ ๑ - ๕ ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองจะเป็นผู้รับภาระโดยให้รัฐบาลเรียกเก็บเงินแทนแร่ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุกฯ ในอัตราหาบหลวงละ ๑๒๐ บาท เพื่อส่งเป็นค่าดอกเบี้ยเงินกู้ ส่วนเงินต้นจำนวน ๑๙,๑๔๕,๙๗๖.๗ ปอนด์สเตอร์ลิง ที่จะต้องชำระคืนเป็นงวดๆ ในปีที่ ๔ และปีที่ ๕ นั้น กรมทรัพยากรธรณีจะขอตั้งงบประมาณขอใช้คืน

การส่งเงินเข้าสมทบกองทุนมูลภัณฑ์กันชนฯ นั้น ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุกฯ กำหนดให้เรียกเก็บเงินแทนแร่จากผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนได้ ในกรณีที่เรียกเก็บเงินแทนแร่เพื่อเข้ามูลภัณฑ์กันชนไม่ทันตามกำหนด ให้อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกักเงินเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนก่อนได้ แล้วเรียกเก็บเงินแทนแร่จากผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองส่งใช้เงินที่กู้ยืมในภายหลัง แต่กรณีการส่งเงินเข้าสมทบกองทุนมูลภัณฑ์กันชนฯ ตามวิธีการดังกล่าวมีส่วนของรัฐบาลร่วมอยู่ด้วยจึงมีปัญหาข้อกฎหมายว่า การกักเงินส่งเข้าสมทบกองทุนมูลภัณฑ์กันชนฯ ตามวิธีการดังกล่าวอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีโดยความ

เห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจที่จะกู้ยืมเงินได้หรือไม่ กรมทรัพยากรธรณีเห็นว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันควรได้รับการวินิจฉัยโดยคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (กรมทรัพยากรธรณี) แล้ว มีความเห็นว่า การกู้ยืมเงินเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศนั้น มาตรา ๒๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. ๒๕๑๔ ให้อำนาจอธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีกู้ยืมเงินเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศในกรณีที่ไม้อาจเรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่จากผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศได้ตามเวลาที่กำหนด และจะกู้ยืมได้เพียงเท่าจำนวนที่ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองจะต้องส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงเท่านั้น สำหรับกรณีที่รัฐบาลเป็นผู้ส่งเงินเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศโดยตรงนั้น มาตรา ๒๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุกฯ บัญญัติว่า “ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้ใช้บังคับในส่วนจำนวนเงินที่รัฐบาลเป็นผู้ส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศโดยตรง” ดังนั้น อธิบดีจะใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุกฯ กู้ยืมเงินซึ่งเป็นส่วนที่รัฐบาลเป็นผู้ส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศโดยตรงไม่ได้

ตามปัญหาที่หารือมา เงินที่ต้องส่งเข้าสมทบมูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศจำนวน ๑๕,๑๔๕,๙๗๖.๗ ปอนด์สเตอร์ลิง เมื่อรัฐบาลไม่มีงบประมาณที่จะจัดสรรเพื่อส่งเงินจำนวนดังกล่าวเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศโดยตรงได้ทั้งหมด และผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองก็ไม่สามารถส่งเงินเข้าสมทบตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงได้ อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีย่อมอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุกฯ กู้ยืมเงินเพื่อนำส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศได้เพียงเท่าจำนวนที่ผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองจะต้องส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงเท่านั้น แต่สำหรับจำนวนเงินส่วนที่รัฐบาลเป็นผู้ส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศโดยตรงนั้น อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุกฯ กู้ยืมเงินไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการกู้ยืมโดยตรงหรือกู้ยืมโดยให้รัฐบาลและผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมืองตกลงร่วมกันรับภาระในเงินดังกล่าว

^๑ มาตรา ๒๔ ให้เรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่จากผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมือง เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศ ตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เรียกเก็บแร่หรือเงินแทนแร่เพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนตามวรรคหนึ่งไม้อาจกระทำได้ตามกำหนดเวลา ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกู้ยืมเงินเพื่อส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนได้ แล้วให้เรียกเก็บเงินแทนแร่จากผู้ทำเหมืองหรือผู้ซื้อแร่ซึ่งมิได้ซื้อจากผู้ทำเหมือง โดยรวมถึงดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ด้วย

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้บังคับในส่วนจำนวนเงินที่รัฐบาลเป็นผู้ส่งเข้ามูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศโดยตรง

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์
(นายอมร จันทรมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๖๖